

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Det nuværende Grundlag for Ordningen af Folkeskolens Lønningsforhold paa Færøerne findes i Lov Nr. 35 af 7. Marts 1902.

Efter denne Lov blev der fra Statskassen ydet følgende Tilskud til Lærertiløningerne:

I Thorshavn: Samtlige Alderstillæg med Undtagelse af det første Alderstillæg til Førstelærerne og de 2 første Alderstillæg til de andre Lærerkrafter. Til Begyndelseslønnen er der intet Tilskud ydet fra Statskassen.

Udenfor Thorshavn: Halvdelen af Begyndelseslønnen, dog ikke udover 250 Kr. (ved Finanslov for Finansaaret 1912 —13 forhøjet til 350 Kr.), samt alle Alderstillæg. Disse sidste var sat i Forhold til Kommunens Andel af Lønnen, nemlig 20 pCt. af denne Andel for hver 3 Aars Tjeneste, dog ikke udover 100 pCt. og ikke i Forhold til et højere Beløb end 400 Kr. Efter 20 Aars Tjeneste blev der givet et yderligere Tillæg af 25 pCt.

Fra 1ste April 1909 at regne er Statens Tillæg i Henhold til Bevillingen paa Finansloven for 1910—11 (Rigsdagstidende 1909—10; Tillæg B, Sp. 929—32) blevet forhøjet med 50 pCt. som midlertidigt Tillæg; dette er dog gaaet over til at blive et ganske fast Tillæg.

Foruden at de færøske Lærere derhos har faaet de midlertidige og overordentlige Løntillæg i Henhold til Lovene Nr. 497 af 28. September 1918 og Nr. 447 af 4. August 1919, er der ved Lov Nr. 562 af 4. Oktober 1919 givet dem Konjunktur- og Dyrtidstillæg som andre Tjenestemænd, hvorhos de har oppebaaret et ekstraordinært Dyrtidstillæg af 400 Kr.

De saaledes foreliggende Lønningsbestemmelser kan ikke anses for tilfredsstillende. De oprindeligt smaa faste Lønninger er vel i Tidens Løb, som bemærket, blevet suppleret med forskellige Tillæg, men Ordningen er upraktisk, og med de nedadgaaende Dyrtids- og Konjunkturillæg vil der indtræde en meget følelig Nedgang i Løn-niveauet.

Lagtinget har derfor i 2 paa hinanden følgende Samlinger behandlet Spørgsmaalet om en tidssvarende Reform af Folkeskolens Lønningsforhold, udarbejdet paa Grundlag af den for Lærerne i Folkeskolen i det

øvrige Danmark gældende Lønningslov Nr. 561 af 4. Oktober 1919 og med fornøden Hensyntagen til de særlige færøske Forhold.

Det saaledes af Lagtinget vedtagne og Ministeriet forelagte Lovforslag danner Grundlaget for nærværende Forslag, som nu forelægges Rigsdagen.

Ministeriet har i det væsentlige ment at kunne tiltræde Lagtingets Forslag til Fordeling af Udgifterne mellem Stat og Kommune, hvorefter Staten for Thorshavns Kommunes Vedkommende tilskyder en Trediedel af Grundlønnen og udenfor Thorshavn Halvdelen, hvorhos Staten udreder samtlige Tillæg, hvorimod man ikke har kunnet tiltræde Lagtingets Ønske om, at Statens Andel i Grundlønnen skulde udgøre to Trediedel, for saa vidt angaar Sogne, hvis Folketal er under 200. En saadan Regel vilde dels være upraktisk, hvor Folketallet svinger omkring 200 og derfor det ene Aar kunde berettigede Kommunen til et større og det næste Aar kun til et mindre Tilskud fra Staten, og Ordningen vilde være irrationel, idet en Kommune ikke behøver at være særlig trængende, fordi den har under 200 Indbyggere, og paa den anden Side kan være mere trængende, selvom den har 200 Indbyggere eller derover.

Den Fordelingsnorm, der herefter foreslaas, ligger betydeligt over, hvad Staten i Henhold til Lov Nr. 561 af 4. Oktober 1919 § 13 tilskylder til Skolevæsenet i det øvrige Danmark, men i en Aarrække har dette været Tilfældet for Færøerne, hvor Befolkningens økonomiske Forhold ogsaa taler derfor.

Med Hensyn til selve Lønsatserne har Ministeriet — som det vil fremgaa af Bemærkningerne til de enkelte Paragraffer — anset det for nødvendigt at sætte de fleste af de af Lagtinget foreslaaede Lønninger noget ned ud fra den Betragtning, at Lærernes Uddannelse og Levevilkaar paa Færøerne er forskelligt fra Forholdene i det øvrige Danmark, hvilket ogsaa hidtil har givet sig Udslag i lavere færøske Tjenestemandslønninger. Man mener imidlertid ved det Forslag, der her stilles, at have naaet en for den færøske Lærerstand i det hele tilfredsstillende Løsning og skal med Hensyn til Lovforslagets økonomiske Rækkevidde henvise til nedenstaaende tabellariske Oversigt: